

Phẩm 6: TỖ-KHEO KHẮT THỰC

Phật bảo Trưởng lão Đại Ca-diếp:

–Thế nào là Tỳ-kheo khát thực?

Này Đại Ca-diếp! Nếu có Tỳ-kheo trước an trụ bản thệ: “Tôi y khát thực xuất gia, nay tôi an trụ bản thệ. Tỳ-kheo ấy chuyên niệm không nịnh hót, lia tất cả thỉnh thực, lia tất cả sự cúng dường trong Tăng chúng mà vững tự trang nghiêm.” Ở trong tất cả vị, Tỳ-kheo khát thực chẳng nên nghĩ tưởng hảo vị. Với vị thượng diệu, Tỳ-kheo ấy nên khuyên nhủ lòng mình mà suy nghĩ rằng: “Tôi như Chiên-đà-la, phải thanh tịnh thân tâm mà chẳng nên tịnh ăn uống. Vì sao? Vì món ngon được ăn xong sẽ thành vật nhơ thối, tôi chẳng nên cầu món ăn ngon.” Tỳ-kheo ấy điều phục tâm mình rồi, hoặc vào thành ấp thôn xóm, khát thực tuần tự không điên đảo chẳng nên nghĩ rằng nam tử thí cho tôi chẳng phải nữ nhân, hay nữ nhân thí cho tôi chẳng phải nam tử, đồng nam thí, chẳng phải đồng nữ hay đồng nữ thí, chẳng phải đồng nam, nên được thức ăn tốt chẳng phải xấu, nên được thức ăn ngon chẳng phải dở, nên cố ý thí cho chẳng phải chẳng cố ý cho, nên dễ được chẳng phải khó được, nên mau được, chẳng phải chẳng mau, nên được cung kính, chẳng phải chẳng kính trọng, nên được thức ăn mới, chẳng phải cũ, nên được thức ăn của nhà giàu, chẳng phải của nhà nghèo, mọi người đến tiếp rước tôi. Tất cả pháp bất thiện trên đây, Tỳ-kheo khát thực chẳng nên tư duy, phải tự trang nghiêm như vậy, đây là pháp thông thường được Tỳ-kheo khát thực hành trì.

Lúc khát thực hoặc được hay không được, Tỳ-kheo ấy chớ nên sinh lòng buồn vui, cũng chẳng nên nghĩ thức ăn tốt hay xấu. Vì sao? Vì có nhiều chúng sinh tham trước món ăn ngon, do đây mà tạo ác nghiệp rồi đọa ác đạo. Nếu là người tri túc thì nên bỏ thức ăn tốt mà nhận món xấu, trừ lưỡi dính món ăn, trong lòng luôn tri túc, được món ăn cực xấu cũng tri túc. Người ấy nếu mạng chung sẽ sinh cõi trời hay trong loài người, sinh cõi trời rồi được ăn món ngon cõi trời.

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực như vậy, rời lia mển luyến món ăn mà điều phục tâm mình, dù cả bảy ngày phải ăn đậu, ăn khoai cũng chẳng sinh lòng lo phiền. Vì sao? Vì vừa đủ nuôi sống thôi. Nay tôi được ăn rồi để đủ hành đạo, vì để hành đạo mà tôi ăn vậy.

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực, được phần ăn rơi vào trong bát, được món ăn đúng pháp, được lợi dưỡng đúng pháp, nên cùng Tỳ-kheo phạm hạnh ăn chung phần ăn ấy.

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực, có lúc phải bệnh không có người giúp việc, không thể đi khát thực, thì nên điều phục tâm mình như vậy: “Tôi cô độc không bạn, một thân xuất gia, chánh pháp là bạn tôi, tôi phải nhớ đến chánh pháp, nay tôi có bệnh khổ, như lời Đức Thế Tôn dạy: Tỳ-kheo phải nhớ pháp. Những pháp tôi đã được nghe, tôi phải khéo suy gẫm. Thế nào là khéo suy gẫm? Quán thân đúng như thật. Quán thân đúng như thật rồi, nếu là người có trí tuệ thành tựu nhất tâm có thể được Sơ thiền, được cái vui của Sơ thiền, hoặc một ngày đến bảy ngày, dùng Thiền duyệt làm món ăn, tâm được hoan hỷ.”

Hành pháp như vậy, nếu Tỳ-kheo bệnh ấy, chẳng đắc Sơ thiền, thì nên siêng tu hành an trụ trong thiện pháp, có nhiều người hay biết, Trời, Rồng, Quỷ thần đưa món ăn đến cho, đây là thành quả lìa khổ ách.

Này Đại Ca-diếp! Nếu Tỳ-kheo khát thực, gặp trời mưa lớn hoặc gió bụi nhiều,

chẳng đi khát thực được, bấy giờ dùng Từ tâm làm món ăn để tự trang nghiêm, nơi pháp được tu nên an trụ tư duy. Nếu đến hai đêm, ba đêm mà chưa được ăn, thì nên nghĩ rằng: “Có nhiều chúng sinh đọa vào loài ngạ quỷ, vì họ gây nghiệp ác, bị đói khổ bức thiết đến cả trăm năm không nuốt được chút nước miếng. Nay tôi an trụ trong các pháp môn, dù thân tâm yếu kém, tôi vẫn chịu được đói khát siêng tu Thánh đạo chẳng nên thoái chuyển.”

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực, chẳng nên thân cận người tại gia những nam tử, nữ nhân, đồng nam, đồng nữ.

Nếu Tỳ-kheo khát thực bảo người tại gia lựa bỏ những vật bất tịnh, nên ngồi tại chỗ mà thuyết pháp cho họ đến lúc món ăn đã tịnh rồi lại thọ món ăn đứng dậy đi.

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực, chẳng nên tự hiện nịnh hót. Thế nào là tự hiện nịnh hót?

Nếu Tỳ-kheo vì người mà nói rằng: “Nay tôi xin được món ăn xấu dở, lại còn chẳng đủ cùng nhiều người ăn chung, tôi ăn ít, nay tôi đói khát, thân thể yếu kém.” Đây là tự hiện nịnh hót, mà Tỳ-kheo khát thực phải xa lìa.

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực đối với tất cả sự phải sinh tâm xả bỏ. Những món ăn rơi vào bát hoặc tốt, xấu, ngon, dở, tịnh, bất tịnh, nhiều ít, tất cả đều nên để lòng không buồn vui, thường giữ tâm thanh tịnh quán các tướng của pháp, vừa đủ nuôi thân, để hành Thánh đạo mà nhận món ăn ấy.

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực, hoặc lúc vào thành ấp thôn xóm thứ tự mà khát thực bát không trở về, thì nên nhớ Đức Như Lai có oai đức lớn, xả bỏ ngôi Chuyển luân vương đi xuất gia, dứt tất cả pháp ác thành tất cả pháp lành, Ngài vào xóm khát thực còn có lúc bát không trở về, huống là tôi bạc phước chẳng trông căn lành mà chẳng được bát không trở về ư, vì lẽ ấy mà chẳng nên sinh lòng lo phiền. Vì sao? Vì chẳng trông căn lành thì chẳng bao giờ được món ăn tốt món ăn xấu. Hoặc giả tôi chẳng được món ăn là tự có ma hay ma sai sử hay ma che ngăn các Bà-la-môn, cư sĩ, khiến tôi xin ăn chẳng được. Tôi nên siêng tu rời lìa tứ ma dứt tất cả phiền não. Nếu tôi siêng tu đạo pháp như vậy thì chẳng phải ma Ba-tuần hay sứ giả của ma mà có thể làm được.

Này Đại Ca-diếp! Tỳ-kheo khát thực nên thọ trì Thánh chủng như vậy.

M